

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “Доктор „ на тема:
„ МОДЕЛ НА „АКАДЕМИЯ „ГРАД НА БЪДЕЩЕТО“ ЗА УСТОЙЧИВ ПРОФЕСИОНАЛЕН ИЗБОР НА УЧЕНИЦИТЕ ”

Област на висше образование: Педагогически науки
Професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика – професионално и кариерно консултиране)

Автор на труда: **Виолетка Маринова Цолова**

Автор на становището: **проф. дпн Ваня Спасова Георгиева**

1. Биографични данни и професионална дейност на докторантката

От представените документи и демонстрирани факти правя заключение, че е налице единство между професионалната кариера на докторант Виолетка Маринова Цолова и интересите ѝ за разработване на съвременната проблематика в областта на професионалното ориентиране и консултиране. Образователната ѝ подготовка осигурява базисни компетенции в областта на строителството, архитектурата и професионалното консултиране и обучение. Тя се допълва от разностранен опит като технически ръководител на обекти на различни фирми в България, Италия, Либия и Русия, ръководител на успешни учебни компании, член на медийна група разработила и организираща дейността на Академията за иновации в строителството, преподавател в Софийската гимназия по строителство, архитектура и геодезия и базов учител на Факултета по педагогика към СУ „Кл. Охридски“.

2. Обща характеристика на оценката ми за дисертационното изследване

Внимателния прочит на предоставените материали от труда на докторант Виолетка Маринова Цолова очертава мнението ми, че е налице:

- Добро познаване на резултатите и процеса на изграждане на концептуални стратегии и приложни програми за професионална подготовка и професионално ориентиране на европейско и национално равнище през последните две десетилетия и на тази основа е постигнато успешно структуриране на актуален изследователски проблем в една конкретна, но значима област от образователната практика у нас.
- Добре изградена обща концепция на изследването – предмет, обект, цел, хипотеза, както и съвкупност от методи за постигане на целта и доказване на хипотезата.
- Логично декомпозиране на цялостното изследване в четири основни части, които са взаимно свързани и допълващи се една след друга.
- Добро онагледяване на процеса и резултатите от емпиричното изследване в схеми, таблици и диаграми.
- Задоволително публично представяне на отделни части от дисертационния труд в педагогическия печат и на научни конференции.

Становище по отделните части на дисертационния труд

Концепционната рамка на изследването е представена в увода на дисертационния труд. Необходимостта от изследването, неговия обект, предмет и цел са взаимно обвързани и демонстрират плавен преход от необходимия теоретичен анализ към конкретен практически принос в образователната практика.

Задачите, които произтичат от целите на изследването са достатъчни като цялостна съдържателна структура и са логично подредени като етапи на дисертационното изследване.

Изследователската хипотеза има комплексен характер с добра конкретизация на доказателства в две основни равнища на адекватност - системно и персонално. Има логично разделяне на методите на теоретично и емпирично равнище на изследване.

Първа и втора глава са теоретични по своя характер и дедуктивно насочват към целта на емпиричната част в дисертационното изследване. Обхванати за анализ са проблеми, свързани с: ролите на участниците в обучителния процес, характеристиките на средата на професионалната подготовка и ориентиране, детерминацията между професионално самоопределение и професионален избор, факторите, оказващи влияние върху устойчивостта на професионалния избор. На тази основа се конструира и представя авторски концептуален модел за промяна на обучителната среда и по точно концептуален модел на метакогнитивния цикъл на усвояване на знания, придобиване на умения и компетенции в обучителна среда в метакогнитивна перспектива. Моделът е апробиран и резултатите от неговото прилагане са акуратно демонстрирани.

Принципно нова опорна точка в приложения и описан в останалите две глави модел е стремежът да учениците да достигнат до метапознание, т.е. да осъзнават своя начин на мислене и когнитивните си стратегии, да се формират метакогнитивни умения и ситуация на притежание на нагласа за развитие. Заслужават внимание комплекса от приложени подходи (стр. 151-155), както и разработения и апробиран механизъм за ефективно взаимодействие между учител, ученици, строителни специалисти, медийна група, представители на институции и родители, които отличават моделът на докторант Цолова от други съвременни модели за професионално самоопределение..

Основни приноси в научната и научно-приложната дейност на докторантката

Приемам за адекватни на направеното изследване описаните от докторант Виолетка Маринова Цолова приноси и диференцирането им на такива с теоретичен характер и с научно-приложен характер.

Считам за най-важно, че на основата на проучване на теоретични обосновки, както и на съвременните тенденции и опити за реализацията им

в европейското образователно пространство и у нас г-жа Цолова конструира и апробира модел за обучение в метакогнитивна перспектива, който в своето ядро притежава система от подходи и инструменти, възможни за прилагане не само в професионалното обучение по строителство, но и в други области на средното професионално образование.

Преценка на публикациите и автореферата

Съдържанието на автореферата отговаря на основните характеристики на цялостното изследване, като ги предава синтезирано.

Отделни части на дисертацията са публикувани в източници, които имат академичен характер и са достъпни както за научни работници в областта на образованието, така и за работещи в различни образователни институции у нас.

Забележки, препоръки, въпроси

- Необходима е била редакционна намеса в увода на дисертацията и автореферата на една от задачите описана като: Национална програма за кариерно ориентиране на ниво училище – необходимост и начини за реализиране на професионално ориентиране чрез извънкласни форми на дейност в професионалното образование. Не е ясно какво действие се планира в началото на дисертационното изследване с тази така формулирана задача (стр. 11) – *представяне* или *разглеждане* или *анализ* или *разработване на препоръки към усъвършенстване на програмата* или *нещо друго*.
- При описание на обекта, предмета, целта и задачите на изследването в трета глава е било необходимо по ясно и категорично да се конкретизира, че става въпрос за обект, предмет, цел, задачи на експериментална част от изследването или по точно на практически ориентираната част от дисертационния труд. Това разбира се може да се долови от компетентните читатели, които четат внимателно труда от самото му

начало, а не само автореферата. Но все пак не трябва да се създават условия за объркване поради разликите в описанието в дисертацията (стр.171-172) и автореферета (стр. 35) и да се допуска евентуално подценяване от читателя на направеното по задачите в общата постановка на проблема в увода на дисертационния труд.

- Проявена е небрежност от технически характер в представеното CV на докторантката – допуснати правописни грешки, дори в думи като „образование“.

Заключение

Мога с убеждение да твърдя, че предложеният от докторант Виолетка Маринова Цолова труд на тема „Модел на „Академия „Град на бъдещето““ за устойчив професионален избор на учениците“ има характеристиките на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика – професионално и кариерно консултиране)

Считам, че избраното за оценяване на неговия характер научно жури може да гласува положително за получаване на тази научна степен от Виолетка Маринова Цолова. Личното ми решение е да гласувам положително.

15.02.2021

Рецензент:
проф. дн Ваня Сп. Георгиева